

Werkmaterialen concepteindtermen voor leraren

Definitief conceptexamenprogramma
Engelse taal en cultuur
havo

September 2026

Hoe te gebruiken?

- Op de A4-pagina's staan vier kaartjes met eindtermen.
- Print de A4-pagina's dubbelzijdig en op ware grootte. Bij voorkeur op stevig papier en in kleur.
- Lamineer de A4-pagina's eventueel.
- Snijd of knip de A4-pagina's volgens de richtlijnen in het printvoorbeeld (*zie volgende pagina*).
- Dit werkmateriaal kun je gebruiken in je vaksectie of in overleg met je team.

Meer tips hoe je de kaartjes kunt inzetten vind je op: Actualisatie examenprogramma's | SLO:
www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Dit is een uitgave van:

SLO, in opdracht van het ministerie van OCW.

2026 SLO, Amersfoort

Mits de bron wordt vermeld, is het toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de uitgever deze uitgave geheel of gedeeltelijk te kopiëren en/of verspreiden en om afgeleid materiaal te maken dat op deze uitgave is gebaseerd.

Informatie

www.actualisatie-examenprogrammas.nl

Instructies

- Print de A4-pagina's dubbelzijdig op ware grootte: zorg ervoor dat de printrichting op de lange zijde van het papier is ingesteld:

- Uitsnijden volgens de stippellijn in het voorbeeld op deze pagina.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Engelse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

3

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- uiteenlopende multimediale bronnen met een complexe maar heldere structuur, uitgesproken door sprekers van verschillende variëteiten van het Engels;
- een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten en cultuuruitingen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

5

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- complexe bronnen met een heldere structuur;
- een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten en cultuuruitingen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

slo / een doordacht curriculum
dat doen we *samen*

7

Kaartjes definitieve conceptexamenprogramma's - sept. 2026

Eindterm 1

De leerling doet ervaring op met een rijk aanbod aan talige bronnen in het Engels op een passend taalniveau. (E)

Het gaat hierbij om:

- lezen van en kijken en luisteren naar informatieve, opiniërende, overtuigende en amuserende bronnen in verschillende vormen, in verschillende taalvariëteiten en over diverse thema's;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- reflecteren op de opgedane ervaringen.

Eindterm 2

De leerling gebruikt de Engelse taal op een creatieve en persoonlijke manier. (E)

Het gaat hierbij om:

- verwoorden van ideeën, gedachten, ervaringen en gevoelens;
- experimenteren met klanken, woorden en teksten en met verschillende stijlen;
- verkennen van verschillende creatieve vormen;
- verwoorden van gemaakte keuzes en eigen voorkeuren met betrekking tot inhoud en vorm.

Eindterm 3

De leerling toont begrip van de inhoud van auditieve en audiovisuele bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- uiteenlopende multimediale bronnen met een complexe maar heldere structuur, uitgesproken door sprekers van verschillende variëteiten van het Engels;
- een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten en cultuuruitingen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

Eindterm 4

De leerling toont begrip van de inhoud van schriftelijke bronnen in de Engelse taal. (B)

Het gaat hierbij om:

- complexe bronnen met een heldere structuur;
- een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen;
- identificeren van taalconventies;
- herkennen en uitleggen van houdingen, standpunten en cultuuruitingen;
- helder en overzichtelijk overbrengen van hoofd- en bijzaken, standpunten en redeneringen.

Te denken valt aan:

- in groepjes bespreken wat je heeft verwonderd of tot nieuwe inzichten heeft gebracht in een nieuwsbericht, verhaal, socialmediabericht, documentaire, tijdschrift of museumbezoek;
- zoeken naar voorbeelden van dialect in een film, boek of theaterstuk en uitleggen hoe dit je eigen lees- of kijkervaring beïnvloedt;
- een PechaKucha houden waarin je uitlegt wat je hebt geleerd uit digitale bronnen over een historisch onderwerp uit een Engelstalig gebied;
- voorbeelden van relative clauses markeren in een fictietekst en deze verwerken in een creatieve tekst.

Te denken valt aan:

- een tijdlijn maken met de belangrijkste punten uit een documentaire over een historisch onderwerp;
- een infographic maken bij een documentaire of webinar over de Sustainable Development Goals;
- beeldspraak herkennen in luisterfragmenten, zoals liedjes, podcasts of korte verhalen, en deze koppelen aan de afbeelding die er het beste bij past;
- hoofd- en bijzaken over de invloed van generatieve AI op onderwijs en werk samenvatten in een mindmap;
- een overzicht maken van argumenten in een politiek debat en uitleggen met welke spreker je het het meest eens bent.

Te denken valt aan:

- een dagboekfragment schrijven over een bezoek aan een vervolgopleiding;
- een Engelstalig geluidslandschap maken met woorden, klanken en korte tekstfragmenten waarmee je de sfeer van een reis uitbeeldt;
- een sketch maken waarbij personages uit verschillende verhalen elkaar ontmoeten;
- een Engelstalige pubquiz maken voor klasgenoten met vragen over cultuur, geschiedenis en populaire media in Engelstalige landen.

Te denken valt aan:

- de regels van een escape room begrijpen en toepassen;
- de belangrijkste informatie uit profielgerelateerde hbo-teksten in eigen woorden samenvatten in een tekst of graphic organizer;
- signaalwoorden voor conclusies en standpunten uit Engelstalige nieuwsartikelen verzamelen en gebruiken in een schrijfopdracht;
- feiten en meningen markeren in populairwetenschappelijke artikelen over nepnieuws;
- een beslisboom maken om te kiezen tussen een tussenjaar, een werk-leertraject of regulier studeren op basis van informatie op Engelstalige websites.

Eindterm 5

De leerling verwerft doelgericht informatie uit diverse bronnen in de Engelse taal en evalueert deze. (B)

Het gaat hierbij om:

- bepalen van de informatiebehoefte met betrekking tot een breed scala aan actuele en complexe onderwerpen, op basis van een vooraf gesteld doel;
- doelgericht selecteren van informatie uit auditieve, audiovisuele en schriftelijke bronnen;
- onderscheiden van overeenkomstige en tegenstrijdige inhoud, feitelijke uitspraken en standpunten;
- beoordelen van de relevantie van informatie voor het beoogde doel;
- beoordelen van de betrouwbaarheid van de inhoud en de bron.

Eindterm 6

De leerling spreekt in het Engels, afgestemd op doel, publiek en context. (B)

Het gaat hierbij om:

- duidelijk en gestructureerd presenteren van informatie over een breed scala aan onderwerpen binnen het eigen interessegebied;
- treffend vertellen van verhalen;
- uitvoerig en helder verwoorden van ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen;
- helder beargumenteren van standpunten;
- inzetten van passend taalgebruik en geschikte communicatievorm;
- gebruiken van gevarieerde taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 7

De leerling voert gesprekken in het Engels, afgestemd op doel, gesprekspartners, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- mondelinge interactie met diverse gesprekspartners over een breed scala aan onderwerpen binnen het eigen interessegebied;
- uitwisselen van informatie in informele en formele sociale contacten;
- bespreken van ervaringen, meningen, standpunten en argumenten;
- afstemmen van taalgebruik en non-verbale communicatie op socioculturele gebruiken en het perspectief van de gesprekspartner;
- actief bijdragen aan kennisopbouw, begrip of het bepalen van een aanpak;
- gebruiken van gevarieerde taalstructuren en uitdrukkingen.

Eindterm 8

De leerling schrijft in het Engels, afgestemd op doel, publiek, context en medium. (B)

Het gaat hierbij om:

- uitwisselen van informatie, ervaringen, gevoelens en gedachten in schriftelijke informele en formele interactie over vertrouwde onderwerpen;
- produceren van eenduidige, informerende en verhalende teksten;
- adequaat toepassen van taalregister en conventies van de tekstsoort;
- afstemmen van taalgebruik op socioculturele gebruiken en het perspectief van de communicatiepartner;
- gebruiken van eenvoudige taalstructuren en uitdrukkingen in een heldere dooropende tekst.

Te denken valt aan:

- bepalen welke informatie je nodig hebt om vast te stellen welk kledingmerk duurzaam is en beoordelen welke bronnen het meest betrouwbaar zijn;
- bruikbare argumenten selecteren uit verschillende artikelen voor de keuze van een betaalbare reisbestemming;
- de juiste passages in een populair-wetenschappelijk artikel selecteren voor het maken van een infographic over trends in gaming;
- beoordelen welke informatie uit sociale media en nieuwssites je betrouwbaar vindt voor een infographic over klimaatverandering;
- informatie uit verschillende bronnen over het nemen van een tussenjaar vergelijken en beoordelen welke informatie het meest betrouwbaar is voor een weloverwogen keuze.

Te denken valt aan:

- actief deelnemen aan een gesprek over het gebruik van AI in het onderwijs en oplossingen aandragen vanuit verschillende perspectieven;
- in een groepsgesprek relevante informatie uitwisselen, verduidelijken en gebruiken om samen tot afspraken of keuzes te komen;
- met leerlingen uit een ander land in gesprek gaan over verschillen en overeenkomsten in het onderwijssysteem en de eigen ervaringen ermee;
- tijdens een online uitwisseling met leerlingen uit andere landen bespreken hoe actuele gebeurtenissen en vraagstukken worden geïnterpreteerd;
- informatie en indrukken uitwisselen over de verhaallijn, personages en boodschap van een boek of film.

Te denken valt aan:

- een presentatie geven over het gebruik van generatieve AI in het onderwijs en daarbij uitleggen welke argumenten voor- en tegenstanders hebben;
- uitleggen wat iemand moet doen om gebruik te kunnen maken van het openbaar vervoer of een fiets-/scooterverhuursysteem in de stad;
- in een projectgroep uitleggen welk thema jouw voorkeur heeft en met duidelijke argumenten toelichten hoe het project het beste kan worden aangepakt, van planning tot eindpresentatie;
- een vlog maken over een culturele traditie in een Engelstalig land en die vergelijken met een traditie in de eigen cultuur;
- tijdens een sollicitatie- of intakegesprek duidelijk vertellen over je opleiding, stage- en werkervaring en deze met voorbeelden toelichten.

Te denken valt aan:

- in een verslag een actuele gebeurtenis beschrijven op basis van relevante informatie uit artikelen en reportages;
- een blogpost schrijven over de eigen bucketlist voor de komende tien jaar;
- een klacht naar een bezorgdienst sturen met een duidelijke beschrijving van het probleem en een verzoek om het op te lossen;
- opvallend wereldnieuws beschrijven vanuit het perspectief van een betrokkene;
- in een online bijdrage lezers informeren over een actueel onderwerp en de eigen mening op een overtuigende manier formuleren.

Eindterm 9

De leerling reflecteert op de relatie tussen het Engels en andere talen. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van overeenkomsten en verschillen op klank-, woord- en zinsniveau tussen het Engels en andere talen die de leerling kent;
- verkennen van de invloed van het Engels op andere talen en vice versa;
- reflecteren op de positie die Engels in de wereld inneemt ten opzichte van andere talen;
- reflecteren op hoe kennis van de relatie tussen talen de eigen taalvaardigheid kan bevorderen.

Eindterm 10

De leerling verkent verschillende variëteiten van en binnen het Engels. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van overeenkomsten, verschillen en opvallende kenmerken van geografische taalvariatie van het Engels;
- verkennen van opvallende kenmerken van sociale taalvariatie binnen het Engels;
- verkennen van opvallende kenmerken van verschillende registers in het Engels;
- verkennen van de invloed van culturele factoren op het gebruik van het Engels in verschillende contexten;
- verwoorden van de eigen bevindingen over de sociale waardering van verschillende variëteiten van het Engels.

Eindterm 11

De leerling toont inzicht in en reflecteert op het effect van keuzes in Engels taalgebruik in relatie tot het doel en de beoogde impact op de ontvanger. (H)

Het gaat hierbij om:

- herkennen en beschrijven van verschillen van keuzes in woorden, zinnen, toon en stijl;
- verwoorden welke reacties of gevoelens verschillende vormen van taalgebruik oproepen;
- conclusies trekken over de doeltreffendheid van enkele retorische middelen;
- reflecteren op hoe je een boodschap kunt afstemmen op de context om de effectiviteit ervan te versterken;
- experimenteren met het toepassen van verschillende retorische middelen in een eigen Engels schrijfproduct of mondelinge bijdrage.

Eindterm 12

De leerling reflecteert op taalleerprocessen in relatie tot een leven lang leren. (E)

Het gaat hierbij om:

- reflecteren op hoe talen leren werkt en welke aspecten het leren van een vreemde taal bevorderen en belemmeren;
- verbanden leggen tussen de inzet van het eigen meertalige repertoire en het leren van andere talen;
- verwoorden van de voortgang van het eigen taalleerproces en welke aanpak en hulpmiddelen effectief zijn geweest;
- verwoorden van doelgerichte strategieën en eigen behoeften in relatie tot een leven lang leren.

Te denken valt aan:

- leenwoorden uit andere talen ontdekken in een Engelse tekst en uitzoeken uit welke taal die woorden komen;
- een infographic maken over Engelse woorden die in het Nederlands worden gebruikt en een Nederlandse versie verzinnen;
- talen in clusters rangschikken: welke talen lijken op elkaar en waarin, welke niet, en daarover vertellen in bijvoorbeeld een podcast;
- gedurende één dag bijhouden waar je Engels tegenkomt, de voorbeelden categoriseren en vergelijken met andere talen die je tegen bent gekomen;
- voorbeelden geven van teksten in andere talen waarbij kennis van Engels helpt om de inhoud te begrijpen.

Te denken valt aan:

- het taalgebruik (zoals gebruik van straattaal, stopwoorden of visuele taal) in verschillende interviewfragmenten identificeren en verwoorden hoe het bij jou overkomt;
- vergelijken van een informatieve tekst met een promotekst en verwoorden hoe de formulering van een tekst invloed heeft op de manier waarop een product of dienst wordt gepresenteerd en gewaardeerd;
- verwoorden hoe beeldspraak in teksten en videofragmenten betekenis kan versterken, emoties kan oproepen of de ontvanger kan beïnvloeden;
- verkennen hoe taalgebruik varieert tussen informele en formele communicatiesituaties door eigen chatberichten en e-mails te vergelijken en te reflecteren op gemaakte taalkeuzes;
- reflecteren op hoe dezelfde maatschappelijke boodschap anders kan worden overgebracht afhankelijk van doel, publiek en context door deze te formuleren voor verschillende doelgroepen, zoals politici of klasgenoten.

Te denken valt aan:

- filmfragmenten en muzieknnummers uitzoeken waarin Engelse jongerentaal of slang te horen is en een paar kenmerkende aspecten beschrijven;
- uitspraak en woordgebruik in een Amerikaanse en een Britse film met elkaar vergelijken en enkele verschillen belichten;
- uitleggen waaraan je in Engelstalige interviews met beroemdheden met verschillende taalachtergronden kunt herkennen wat hun taalachtergrond is;
- luisterfragmenten aan verschillende mensen laten horen van bijvoorbeeld Indisch-, Brits- en Afro-Amerikaans Engels en vragen naar eigen associaties met deze accenten;
- een lijst met voorbeelden van woorden in het Engels maken die je online gebruikt maar die je ouders niet begrijpen.

Te denken valt aan:

- verwoorden hoe de eigen meertaligheid het leren van het Engels kan bevorderen of belemmeren door herkenning van patronen tussen talen, of juist door betekenisverwarring en 'valse vrienden';
- in een powerpoint of een infographic illustreren hoe je eigen brein met taal en talen leren omgaat;
- de ontwikkeling van de eigen ERK-beheersingsniveaus visualiseren in bijvoorbeeld een flowchart of tijdlijn aan de hand van verschillende ERK-schalen;
- bedenken welke talen en taalvaardigheden je in de toekomst verder zou willen ontwikkelen en waarom, en realistische doelen en aanpak in een eigen taalplan noteren aan de hand van ERK-schalen die voor jezelf relevant zijn;
- experimenteren met hoe het gebruik van AI-gestuurde middelen het eigen taalleerproces kan ondersteunen.

Eindterm 13

De leerling verkent het eigen en andermans meertalige repertoire en de rol van het Engels daarin. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de relatie tussen het eigen meertalige repertoire en de eigen identiteit;
- verkennen van de relatie tussen de eigen identiteit en het gebruik van het Engels in landen waar Engels moedertaal, officiële of vreemde taal is;
- verkennen van de waarde en waardering van het eigen meertalige repertoire en dat van anderen;
- ervaringen opdoen met het inzetten van het eigen meertalige repertoire in de bevordering van de communicatie met anderen;
- verwoorden hoe de eigen talige en culturele achtergrond het gebruik van het Engels kan beïnvloeden.

Eindterm 14

De leerling verkent de mogelijkheden en beperkingen van digitale middelen bij het leren van en communiceren in een vreemde taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen hoe digitale middelen de internationale communicatie beïnvloeden;
- experimenteren met de mogelijkheden van verschillende digitale middelen;
- verkennen wat de beperkingen zijn van het gebruik van digitale middelen;
- laten zien welke digitale middelen de persoonlijke voorkeur hebben en waarom.

Eindterm 15

De leerling gebruikt ervaringen, interesses en kwaliteiten bij de eigen loopbaanontwikkeling. (E)

Het gaat hierbij om:

- verkennen van de rol van vakspecifieke kennis en vaardigheden in de samenleving;
- oriënteren op sectoren, beroepen en vervolgopleidingen waarin kennis over en beheersing van het Engels een rol kunnen spelen;
- deelnemen aan activiteiten die bijdragen aan het verkennen van interesses, kwaliteiten en mogelijkheden;
- reflecteren op opgedane ervaringen, indien relevant voor de eigen oriëntatie op studie en beroep.

Eindterm 16

De leerling doet ervaring op met verschillende vormen van fictie in de Engelse taal. (E)

Het gaat hierbij om:

- rijke en diverse vormen van fictie en literaire werken uit verschillende contexten en genres, met verschillende thema's en van verschillende auteurs;
- uitdagende inhoud en toegankelijk taalniveau, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- verwoorden van de eigen lees-, luister- en kijkervaringen;
- verwoorden van de eigen keuzes aan de hand van relevante voorbeelden.

Te denken valt aan:

- voorbeelden geven van situaties waarin jongeren Engels gebruiken in hun dagelijks leven en reflecteren op waarom dat gebeurt en welk effect dat heeft op de communicatie;
- een infographic van het eigen meertalige repertoire maken met daarin alle talen, dialecten, taalvaardigheden en woorden uit verschillende talen, en in een andere kleur toevoegen wat je verder zou willen ontwikkelen;
- op een poster de status en de sociale waardering van de talen in het eigen meertalige repertoire visualiseren, samen met de invloed die de sociale waardering heeft op het gebruik van die talen;
- laten zien in hoeverre de beheersing van het Engels helpt bij het raden van de betekenis van een tekst in een onbekende taal;
- voorbeelden zoeken van contexten waarin het gebruik van Engels invloed heeft op hoe je wordt gezien, bijvoorbeeld 'cool' of juist 'aanstellerig'.

Te denken valt aan:

- voorbeelden van fake news zoeken en uitleggen waaraan je kunt herkennen dat het fake news is;
- in een leercircuit opdrachten uitvoeren met digitale middelen zoals chatprogramma's, online platforms en AI-tools, om te ervaren hoe deze helpen bij het communiceren in het Engels;
- je spreekvaardigheid oefenen met een chatbot op basis van een prompt zoals 'Let's talk about the best way to spend a free afternoon' of 'Ask me about the three apps I use most';
- oefenen met een digitaal taalleermiddel, zoals een taalleerapp of een online woord-oefenprogramma, en een beoordelingskaart maken: wat de voor- en nadelen zijn en hoe het helpt bij het leren van Engels;
- je favoriete digitale middel, zoals een chatprogramma, pitchen aan klasgenoten en uitleggen waarom het zo goed werkt voor jou.

Te denken valt aan:

- een tijdlijn maken van de momenten op een dag waarop je Engels tegenkomt: wat laat deze tijdlijn zien over de positie van het Engels in de samenleving;
- een klassikale brainstorm houden over vervolgoopleidingen waarin Engels een rol speelt, zoals international business, communicatie, ICT, toerisme, psychologie en commerciële economie, om de mogelijkheden en eigen interesses te verkennen;
- kennismaken met het Engels in vervolgoopleidingen die passen bij jouw profiel, zoals het volgen van een proefles waarin Engels een rol speelt of het lezen van een Engelstalige vaktekst: welke rol speelt Engels binnen deze opleiding;
- als jaarafsluiting een poster maken over de rol van Engels in de door jou gekozen vervolgoopleiding en deze presenteren tijdens een postermarkt.

Te denken valt aan:

- boeken van verschillende schrijvers en genres vergelijken in een klassengesprek of korte schrijfopdracht, en toelichten welk boek je het meest aanspreekt en waarom;
- overeenkomsten en verschillen tussen een boek en de verfilming ervan bespreken en de eigen voorkeuren verwoorden;
- een column schrijven over een Engelstalige serie waarin je je mening onderbouwt met voorbeelden uit de serie;
- een Engelstalige playlist samenstellen van de beste nummers uit verschillende genres en bij elk nummer kort toelichten waarom het is gekozen en wat het onderwerp of de sfeer is.

Eindterm 17

De leerling toont inzicht in inhoud en context van Engelstalige fictie en verkent de relatie met de eigen context. (H)

Het gaat hierbij om:

- lezen, bekijken en beluisteren van vormen van fictie die oorspronkelijk in het Engels zijn geschreven of gemaakt, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen, ondertiteling en verkorte versies;
- beschrijven van maatschappelijke en psychologische thema's, verhaallijnen en kenmerken van personages en hun ontwikkeling;
- analyseren van thema's en personages in relatie tot de culturele context van een fictiewerk;
- verbanden leggen tussen een fictiewerk en de context waarin het is ontstaan;
- verbanden leggen tussen inhoud en context van een fictiewerk en de eigen leefwereld en ervaringen.

Eindterm 18

De leerling toont inzicht in Engelstalige literatuur uit diverse perioden. (B)

Het gaat hierbij om:

- lezen van verhalende, lyrische en dramatische werken die oorspronkelijk in het Engels zijn geschreven, waar nodig met ondersteuning van ver- en hertalingen en verkorte versies;
- beschrijven van kenmerken van tekst, vorm en taalgebruik;
- uitleggen van boodschap en betekenis van de gelezen literaire werken.

Eindterm 19

De leerling toont inzicht in cultuurgebonden aspecten in Engelstalige bronnen uit gebieden waar Engels een voertaal is. (B)

Het gaat hierbij om:

- herkennen en beschrijven van tradities, gebruiken en maatschappelijke verschijnselen in bronnen in verschillende vormen en media;
- uitleggen van culturele kenmerken in de bronnen;
- analyseren van (cultuur)historische ontwikkelingen en perspectieven in het betreffende gebied;
- conclusies trekken over de betekenis van culturele kenmerken in nieuwe bronnen;
- vergelijken van deze culturele kenmerken met de eigen en andere leefwerelden.

Eindterm 20

De leerling onderscheidt cultuurgebonden aspecten in communicatie in het Engels en reflecteert op hoe deze de communicatie beïnvloeden. (H)

Het gaat hierbij om:

- beschrijven van cultureel bepaalde normen, overtuigingen en gewoonten in diverse vormen van input en in diverse situaties;
- analyseren van de invloed van culturele kenmerken op communicatie in dagelijkse, opleidings- en beroepssituaties;
- verbanden leggen tussen de waargenomen cultuurgebonden aspecten en eigen perspectieven en opvattingen;
- verwoorden hoe je stereotypering en misverstanden in de communicatie kunt voorkomen.

Te denken valt aan:

- twee gedichten over hetzelfde thema uit verschillende perioden met elkaar vergelijken en verschillen in taalgebruik toelichten;
- in een groepsgebesprek bespreken hoe een schrijver uit de romantiek beeldspraak inzet om eigenschappen en motieven van een personage zichtbaar te maken en de bevindingen samenvatten in een gezamenlijke mindmap;
- een kant kiezen in een moreel dilemma uit een literair werk en in een betoog of TED Talk onderbouwen waarom dit dilemma universeel is of juist gebonden aan de tijd waarin het werk is geschreven;
- een podcast opnemen met de uitleg van de moraal van een moderne roman, onderbouwd met voorbeelden uit de tekst en met informatie over de context waarin de roman zich afspeelt;
- kenmerken van een toneelstuk beschrijven en toelichten hoe deze samenhangen met de boodschap.

Te denken valt aan:

- in een blog beschrijven hoe het lezen over een onderwerp in een boek van invloed is op de eigen kennis en mening over dat onderwerp;
- in een groepsdiscussie een dilemma bespreken uit een verhaal in een boek of een film, vanuit het perspectief van verschillende personages en vanuit het eigen perspectief;
- een maatschappelijke kwestie uit een Engelstalig boek of film afzetten tegen de tijd en plaats waarin het verhaal zich afspeelt, en in een korte presentatie toelichten of deze kwestie ook nu nog actueel is;
- de ontwikkeling van een personage in een verhaal uitleggen en in een reflectie toelichten of je de keuzes van dat personage begrijpt of zelf zou maken.

Te denken valt aan:

- meningen over kansengelijkheid uit verschillende bronnen vergelijken en in een klassengesprek bespreken hoe culturele achtergrond deze meningen beïnvloedt;
- de eigen sociaal-culturele achtergrond vergelijken met die van leeftijdgenoten uit een ander land en overeenkomsten en verschillen beschrijven;
- in een rollenspel een ontmoeting met iemand uit een andere cultuur naspelen en daarna in een groepsgebesprek bespreken wat goed ging en hoe misverstanden voorkomen hadden kunnen worden;
- vergelijken hoe de economische situatie in een Engelstalig land keuzes voor een vervolgonderwijs en beroep beïnvloedt en dit relateren aan de eigen situatie in een tweegesprek.

Te denken valt aan:

- figuurlijk taalgebruik in een Engelstalig artikel onderscheiden en toelichten welke culturele achtergrond deze uitdrukkingen hebben en wat ze zeggen over de samenleving waarin ze zijn ontstaan;
- stereotypen in een nieuwsbericht analyseren en in een schrijfoedracht toelichten hoe deze de beeldvorming over het betreffende gebied beïnvloeden;
- historische aspecten uit een documentaire weergeven op een tijdlijn en bespreken of deze nog doorwerken in de huidige samenleving;
- opvallende normen of omgangsvormen in een Engelstalige serie, documentaire of nieuwsreportage vergelijken met de eigen context en de bevindingen verwerken in een korte schriftelijke tekst.